

Fot. Arkadiusz Nita

Blacha na rąbek na wałbrzyskim dworcu

Duży, ale prosty dach, składający się z czterech oddzielnych dachów o łącznej powierzchni 1000 m², pokryty został również prostym, ale wymagającym materiałem, jakim jest blacha tytano-cynkowa

Wponad 150-letnim budynku dworca Walbrzych Szczawienko w latach 90. wybuchł pożar. Od tego czasu budynek pozostał zamknięty. Stał przez lata opustoszały i nieużytkowany, popadając w ruinę. Znajdujący się przy wjeździe do Walbrzycha kompleks dworcowy straszyl mieszkańców i przyjezdnych. Był pod opieką konserwatorską, ale jego stan wywoływał obawy, że trzeba go będzie zburzyć.

Teren Walbrzycha objęty został Programem Rewitalizacji, który współfinanso-

wany jest przez Unię Europejską. Program ten obejmuje inwestycje w kwocie 300 mln zł. W ramach tego projektu w 2015 roku miasto po długich pertraktacjach przejęło budynek dworca od PKP Walbrzych Szczawienko i rozpoczęło planowanie remontu. Koszt rewitalizacji wyniósł ponad 6,5 mln, z czego 2,5 mln zł to dotacja unijna.

Rozpoczęcie robót

Miasto przygotowało plany w 2016 roku i ogłosiło przetarg na całą inwestycję. Wy-

▲ Stan budynku przed remontem był przerażający

Fot. Andrzej Dobkiewicz

▲ Nowa więźba została bardzo dobrze odwzorowana pod nadzorem konserwatorskim
Fot. Arkadiusz Nita

▲ Konstrukcja dwóch dachów musiała zostać całkowicie wymieniona
Fot. Arkadiusz Nita

▲ Jeden z dachów został już pokryty papą termozgrzewalną

Fot. Robert Bajek

▲ Dach głównego budynku pokryty częściowo papą termozgrzewalną a częściowo już tytan-cynkiem

Fot. Robert Bajek

grała go firma TWS GB, z którą firma dekarcka Prodach Pawła Bojzana współpracuje już kilka lat. Obie firmy pracowały już razem na innych zabytkowych obiektach Walbrzycha, np. przy remoncie kościoła Julia z XVIII wieku, w ramach tego samego Programu Rewitalizacji.

Właściciel firmy dekarckiej to fachowiec z 20-letnim doświadczeniem, specjalizujący się w pokryciach z blachy. Prace na dachu rozpoczął w czerwcu 2017 roku, podobnie, jak inne ekipy remontowe.

Dach dworca tworzyły cztery większe dachy i piąty mały nad wąskim przejściem pomiędzy połączonymi ze sobą czterema budynkami. Dach ma łączną powierzchnię ok. 1000 m². Kiedy rozpoczęto prace, budynek był już w tak złym stanie, że ekipa dekarcka i ekipa budowlana zgodnie stwierdziły, że był to ostatni moment na remont – przed ostateczną degradacją obiektu.

Zaskoczenie

Pomimo starannego planowania robót, nie obyło się bez zaskoczenia i już na samym początku wiadomo było, że remont bardzo się opóźni.

Choć sam dach wyglądał w miarę dobrze, to po zdjęciu starego pokrycia

okazało się w jak oplakany stanie tak naprawdę konstrukcja dachu się znajduje. Nie błędy wykonawców konstrukcji, ale czas zrobił swoje, a przede wszystkim – szkodniki drewna. *Niektóre belki były tak zniszczone, że po uderzeniu młotkiem ciesielskim rozsypywały się w pył, chociaż z zewnątrz wyglądały dobrze i nic nie wskazywało na to, że w środku jest próchno* – mówi Pan Paweł. Dlatego też konstrukcje dwóch dachów były do całkowitej wymiany a dwa pozostałe – do częściowej, ale w dużym zakresie.

Ponieważ budynek jest zabytkiem, prace były prowadzone pod nadzorem konserwatora zabytków, który czasem kilka razy w tygodniu przyjeżdżał na plac budowy. Każdy element konstrukcji - i nie tylko konstrukcji dachu, ale również całego budynku - był dokładnie oglądany i oceniany pod kątem możliwości dalszego użytkowania. Trzeba było wybrać te elementy więźby, które pomimo swoich lat zachowały odpowiednie właściwości i mogą być nadal wykorzystane w konstrukcji dachu. Celem konserwatora zabytków było zachowanie jak największej ilości zabytkowych elementów w całej więźbie. A to wymaga dużo czasu, stąd powstało duże opóźnienie, które potem było nie do nadrobienia.

Zbudowania nowej konstrukcji na wzór pierwotnych rozwiązań podjęła się firma, z którą zarówno generalny wykonawca, jak i Paweł Bojzan współpracują od dawna. Nowa konstrukcja była wykonana bezbłędnie. Firma Waldemara Ciesielskiego Dach Konstruktor odtworzyła świetnie starą konstrukcję, a końcówki były bardzo dobrze odwzorowane, tak jak to było w oryginalnym wykonaniu.

Powierzchnia dachu	ok. 1000 m ²
Pokrycie	blacha tytan-cynk Silesia 0,8 w kolorze Carbon
Ilość zużytego pokrycia	6 ton blachy
Kłapy oddymiające	6 sztuk, Fakro
Okna połaciowe	2 sztuk, Fakro
Kominy	7 sztuk
Narzędzia	Stubai
Zabezpieczenia	Protekt
Ubrania robocze	Snickers
Czas trwania robót	od VI 2017 do III 2018

Przygotowanie pod krycie blachą

Gdy ukończona została nowa konstrukcja, dekarze szybko przystąpili do wykonania hydroizolacji. Użyto prostej papy termozgrzewalnej, którą przy pomocy najprostszyc gwoździ papowych zamocowano na deskowaniu. Wystarczyło to, aby zabezpieczyć nie tylko dach, ale i cały obiekt przed deszczem, wilgocią i dalszą degradacją. Do tej pory woda w budynku była wszechobecna i nasiąknęło nią nie tylko drewno konstrukcyjne.

Dzięki hydroizolacji dachu można było prowadzić prace również wewnątrz budynku. Były one prowadzone równolegle do robót na dachu. Obie ekipy – i dekarzka i remontowa – korzystały z tych samych rusztowań.

Na dachu nie zastosowano żadnej izolacji termicznej z prostego powodu – pod dachem znajdowało się tzw. zimne poddasze nieużytkowe. W związku z tym zbędna też była paroizolacja. Jedyną termoizolacją została położona przez ekipę remontową wewnątrz budynku od strony sufitu.

▲ Na mniejszym dachu ułożona blacha na rąbek prezentuje się doskonale – nawet w deszczu

Fot. Arkadiusz Nita

Na papie termozgrzewalnej rozłożona została membrana z opłotem i na niej ułożono blachę na rąbek. Takie pokrycie przewidywał projekt i nie było możliwości zmian.

Zresztą wyboru wszystkich materiałów dokonywał generalny wykonawca w porozumieniu z projektantem, a prace były wykonywane na materiale powierzonym.

Blacha ZM SILESIA
dachy • elewacje • systemy rynnowe

NOWOŚĆ!

Blacha
cynkowo-tytanowa
PATYNA CARBON

📍 **ZM SILESIA SA**

40-155 Katowice
ul. Konduktorska 8

☎ +48 32 358 74 04
+48 32 358 74 91

✉ biuro@silesiasa.pl
🌐 www.silesiasa.pl

▲ Kominy były bardzo pracochłonnym i czasochłonnym elementem dachu

Fot. Arkadiusz Nita

Pokrycie dachowe

Na pokrycie wybrano blachę tytanowo-cynkową o grubości 0,8 mm, w kolorze patyna carbon produkcji ZM Silesia. Jest to nowy kolor w ofercie tego producenta, zbliżony

do grafitowej czerni. Elegancko kontrastuje on z jasną elewacją budynku dworca. W sumie na dachu położono 6 ton blachy. Grubość blachy – 0,8 mm – wzbudziła obawy dekarzy. Jak taka gruba blacha

będzie się zachowywać? Czy będzie wystarczająco plastyczna? Zazwyczaj do krycia na rąbek używa się blachy 0,7 mm. Jednak obawy okazały się niepotrzebne. Materiał dał się bardzo ładnie i łatwo kształtować i układać. *Byłem zaskoczony jakością i plastycznością tej grubej przecież blachy* – wspomina pan Paweł. Blacha mocowana była na haftry stałe i ruchome, które znajdują się w systemie. Na strefach narożnych brzegowych mocowanie zostało wzmocnione większą ilością haftr.

Nie było potrzeby konstruowania żadnych ścieżek komunikacyjnych na dachu. Dach z nieużytkowym poddaszem tego nie wymagał, ale też rodzaj użytego pokrycia nie będzie wymagał wchodzenia na dach przez najbliższe 80 lat – mówił pan Paweł. Rozbierał on do wymiany różne dachy wykonane z podobnej blachy i chociaż były one stare, to nie przeciekały. Blacha cynkowa ma co prawda

▲ Zabudowania dworca przed remontem – widoczne kominy kottłowni węglowej

Fot. Andrzej Dobkiewicz

▲ Ozdobne kosze zlewowe wymyślone i wykonane przez firmę dekarzką i użyte na budynku dworca

Fot. Arkadiusz Nita

▲ Kosze zlewowe prezentują się niezwykle elegancko

Fot. Arkadiusz Nita

▲ To samo miejsce przed remontem

Fot. Andrzej Dobkiewicz

czasami tendencję do lekkiego falowania, ale blacha tytanowo-cynkowa, która zawiera też niewielką domieszkę miedzi, już nie fałduje.

W budynku zainstalowano nowoczesny samoobsługowy kondensacyjny piec gazowy, a więc kominy, których było na dachu aż siedem, zostały wyposażone w odpowiednie wkłady z blachy nierdzewnej i można powiedzieć, że były bezobsługowe. Wchodzenie na dach z ich powodu będzie zbędne.

Czasochłonne kominy

Z wykonania kominów dekarz był szczególnie zadowolony. *Kominy wyszły bardzo ładnie, są dokładnie zrobione w tytan-cynku, bez użycia żadnych uszczelniaczy i bez żadnego wkręta, bo nie można było dziurawić blachy* – podkreśla. Była to jednak bardzo czasochłonna i pracochłonna obróbka, wymagająca uwagi i dokładności. Ten rodzaj krycia – rąbek - w ogóle wymaga od dekarza takich umiejętności, które można nabyć na specjalistycznym szkoleniu. Pan Paweł w takich szkoleniach brał udział u dwóch

▲ Na największym dachu widoczne są kłapy oddymiające utożone trójkami

Fot. Arkadiusz Nita

www.snickersworkwear.pl

SPODNIĘ ROBOCZE NA LATO

Snickers Workwear jest jedną z wiodących marek w branży odzieży roboczej w Europie. Oferuje zaawansowane ubrania robocze dla rzemieślników ceniących maksymalną ochronę i funkcjonalność, a także ponadprzeciętną jakość i nowatorski design. W asortymencie Snickers Workwear znajdują się cztery nowatorskie grupy produktów dostosowanych do rodzaju i specyfiki wykonywanych prac.

**FLEXI
WORK**

ODZIEŻ O WYJĄTKOWEJ
SWOBODZIE RUCHU

**ALLROUND
WORK**

ODZIEŻ DO CELÓW
UNIWERSALNYCH

**RUFF
WORK**

ODZIEŻ DO CIĘŻKICH
I TRUDNYCH ZADAŃ

**LITE
WORK**

ODZIEŻ DO WYSOKICH
TEMPERATUR

Piratki
LiteWork+
37.5® 6103

▲ Pan Paweł w swoim warsztacie przy obróbce okien

Fot. Arkadiusz Nita

▲ Okno za chwilę będzie gotowe

Fot. Arkadiusz Nita

producentów blachy tytanowo-cynkowej w Polsce.

Na wykonanie jednego komina potrzebne były dwa dni – jeden na warsztacie, a drugi na dachu – i to przy pracy w dobrym tempie. A więc samo wykonanie siedmiu kominów zajęło dwa tygodnie. Pomocnym narzędziem do wykonania obróbki okien i kominów był szablon kominowy.

Na dachu zamontowane zostały także dwa kominki wentylacyjne.

Ozdobne kosze zlewowe

Zastosowano orynnowanie systemowe na całym dachu, ale oprócz tego pan

Paweł zaproponował swego pomysłu ozdobne kosze zlewowe.

Kosze zostały odsłonięte na sam koniec budowy, uzyskały akceptację inwestora i konserwatora zabytków i zdobią niegdyś doszczętnie zrujnowane boczne wejście. Kosze zlewowe wykonane zostały również w tytan-cynku i każdy został ozdobiony starym kolejarским godłem – kołem ze skrzydłami. Ekipa dekaraska bardzo jest dumna ze swojego pomysłu i z wykonania takich ciekawych elementów.

Okna i klapy

Na dachu zainstalowano zaledwie dwa okna dachowe, ale aż sześć klapy oddymia-

jących. I okna i klapy pochodziły z oferty firmy Fakro. Okna zainstalowane zostały tam, gdzie poddasze powinno być doświetlone. Natomiast klapy oddymiające zainstalowano nad klatkami schodowymi wewnątrz budynku – po trzy nad każdą klatką, z których każda stanowi ciąg komunikacyjny od kotłowni do poddasza.

Klapy oddymiające wyposażone są w czujniki, które w razie pożaru mogą je otworzyć automatycznie, aby uwolnić dym z budynku i powiększyć szanse na bezpieczeństwo ludzi znajdujących się w tym czasie w obiekcie.

Obróbka blacharska okien i klapy oddymiających odbywała się na warsztacie

▲ Okna potaciowe po obróbce – idealnie wpisane w linię rąbka

Fot. Arkadiusz Nita

▲ Szczegół obróbki blacharskiej komina

Fot. Arkadiusz Nita

przy użyciu blachy tytanowo-cynkowej, o grubości 0,8 mm.

Akcesoria i narzędzia

Pomocnym narzędziem do obróbki kominów był szablon Sorex. Praca na wysokości nie byłaby możliwa bez zabezpieczeń – lin zabezpieczających, szelek,

asekuranów itd. W przypadku dekarzy z Prodach produkty firmy Protekt spełniają świetnie swoje zadanie.

Dekarze podkreślali, że swoją rolę odgrywają także ubrania robocze. Pan Paweł od dawna używa ubrań Snickers. *Nie są one najtańsze, ale bardzo dobrze sprawdzają się podczas pracy na powietrzu –*

▲ Wnętrze dworca po remoncie (tuż przed oficjalnym otwarciem)

Fot. Robert Bajek

są wytrzymałe, wygodne, nie są sztywne i naprawdę te, które mają być nieprzemakalne, są nieprzemakalne – już wiele razy to sprawdziłem, będąc w deszczu na dachu – podkreśla dekarz.

Bardzo ważne w pracy – czy na warsztacie czy bezpośrednio na budynku – są właściwe narzędzia. Tu również Pan Paweł ma swoje preferencje – używa prawie wyłącznie narzędzi Stubai. One są trwałe, poręczne i bardzo pomocne. Szczególnie ceni sobie Perfect Bender – trwałą zaginarkę ze stali nierdzewnej, która pozwala na pracę z blachą o grubości do 1,0 mm. Podkreśla jednak, że

PROTEKT®

AKCESORIA I SPRZĘT ASEKURACYJNY DLA DEKARZY

ROOFER AC

NOWY ZESTAW ASEKURACYJNY DO PRAC NA DACHU STROMYM

W SKŁAD ZESTAWU WCHODZĄ:

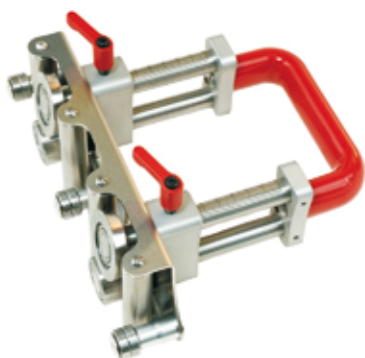
- P 90 - szelki bezpieczeństwa
- PROT 22 - urządzenie do pracy w podparciu
- AZ 410 - dwa zaczepy linowe z zatrzaśnikami AZ 011
- AC 080 - urządzenie samozaciskowe przesuwne z liną roboczą i dwoma zatrzaśnikami AZ 011
- torba transportowa 45x38x10 cm

NOŻYCE PELIKAN

CĘGI

BENDER XL 60

DYSTRYBUTOR

**budman
Mańko**

CENTRUM KLINKIERU
I DACHÓW

www.budman.com.pl
44-103 Gliwice, ul. Cmentarna 6
tel./fax: (0-32) 270-76-11/12

Trochę historii

Dworzec Wątrzych Szczawienko został zbudowany w 1853 roku. Nazywał się wtedy Nieder-Salzbrunn, czyli w tłumaczeniu z wykorzystaniem dzisiejszego nazewnictwa – Szczawno Dolne. W tym czasie znajdujące się obok zdrojowisko Salzbrunn (dziś Szczawno-Zdrój) było najpopularniejszą miejscowością uzdrowiskową Śląska. Rozwój kolei w tym rejonie przyczynił się do rozkwitu uzdrowiska, które odwiedzały stawy i koronowane głowy.

nawet najlepsze narzędzie nie spełni swojej roli, jeśli nie będzie się o nie dbać. Dlatego zawsze po wykonanej pracy przeznaczaj jeszcze pół godziny na konserwację wszystkich narzędzi. Przede wszystkim czyść i wycieraj je dokładnie z wilgoci. Co jakiś czas potrzebne jest też smarowanie, a po dniu, w którym padał deszcz – jest ono konieczne. Używa do tego silikonu w sprayu, który ma dobre właściwości smarne. *Tak potraktowane po każdym dniu pracy narzędzia – czy to nożyce, zaginadło czy klucze do rąbka – pozostaną w doskonałej formie przez lata* – mówi pan Paweł.

Czas trwania robót

Pierwsze informacje o zamiarze wyremontowania zabytkowego dworca wólarze miasta ogłosili 31 grudnia 2015 roku. Potem trwały prace projektowe i przygotowawcze. Dekarze rozpoczęli swoją pracę dopiero w czerw-

cu 2017. Niespodzianka, którą ekipie zrobiła stara więźba, przesunęła roboty o kilka miesięcy. Inwestor potrzebował trochę czasu do namysłu, a potem zdecydował o prawie całkowitej wymianie więźby, a to wydłużyło bardzo czas pracy przy konstrukcji dachu. Później niektórych robót nie dało się już przeprowadzić w niekorzystnym czasie jesienno-zimowym, więc zostały przesunięte na wiosnę.

W trakcie najintensywniejszych robót dekarzów na dachu pracowało dwóch lub trzech dekarzy i do czterech pomocników. Kiedy warunki pogodowe nie były sprzyjające i nie można było prowadzić wszystkich zaplanowanych robót – na dachu pozostawało dwóch dekarzy.

Remont dachu trwał prawie dziewięć miesięcy. Dekarze zakończyli pracę w marcu 2018 – podobnie, jak inne ekipy remontowe. Prace dotyczące wykorzystania obiektu trwają nadal. Miasto ma swoje plany – stworzyło obok dworca parkingi dla pasażerów, chce uruchomić w budynku hostel, restaurację itp. Z kolei PKP będzie również sukcesywnie remontowało należące do kolei tereny przy dworcu (np. perony).

Odbiór odbył się bezproblemowo, bez żadnych uwag ze strony inwestora, jak również bez uwag ze strony konserwatora zabytków, który był często obecny na budowie w trakcie prowadzenia robót.

Wykonawca dachu udzielił na swoją pracę pięć lat gwarancji, a producent blachy deklaruje jej trwałość na 80 lat.

Opracowanie: Redakcja Dachy

Blacha cynkowo-tytanowa ZM Silesia

Wytwarzana z cynku Z1 SHG zgodnie z normą PN-EN 1179 zawartość cynku – min. 99,995% z dodatkami:

- tytan 0,06 – 0,2%,
- miedź 0,08 – 1,0%,
- aluminium do 0,015%

Taśma odlewana jest metodą ciągłą, walcowana i rozcinana na arkusze lub taśmę. Blachy i taśmy odpowiadają wymaganiom normy PN-EN 988.

ENERGOOSZCZĘDNE OKNA TRZYSZYBOWE W OFERCIE
3x3 – MNOŻYMY KORZYŚCI

ŻYJ Z WIZJĄ

WYBRAŁEM NAJLEPSZYCH
ADAM NAWAŁKA

3 SZYBY

Trzyszybowe okno dachowe dające oszczędności na ogrzewaniu. Okno FTW-V U5 z kotnierzem Thermo, $U_w=0,86 \text{ W/m}^2\text{K}$.

3 KOLORY OBLACHOWANIA

Trzy kolory oblachowania do wyboru w standardowej cenie (szarobrązowy RAL 7022, antracyt RAL 7016, czarny RAL 9005).

3 TECHNOLOGIE MAŁOWANIA DREWNA

Trzy technologie wykończenia drewnianych ram do wyboru. Drewno malowane bezbarwnym lakierem akrylowym, białym lakierem akrylowym lub białym lakierem poliuretanowym.